

Izaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sunday and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori, 2657 So. Lawrence Ave.
Office of Publication: 2657 So. Lawrence Ave. Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XVIII.

Cena lista je 95.00.

Registered as second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek 16. junija (June 16), 1925.

Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 140

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

CALLES ZDRUŽENIM DRŽAVAN: "ROKE PROČ!"

Predsednik mehiške republike je izjavil v svojem odgovoru, da so zahteve ameriške vlade slab znak naglašane prijateljstva.

Mexico City, 15. jun. — Mehikani vseh strank toplo odobravajo odgovor predsednika Callesa državnemu tajniku Združenih držav, ki je bil včeraj objavljen kakor hitro je bil izdan. Splošno mnenje tukaj je, da Calles ni mogel zavzeti boljšega stališča. Ako bi bil Calles pokazal slabost in odgovoril pomirljivo, bi bil s tem priznal, da je bila Kelloggova izjava upravičena.

Washington, D. C. — Mehika ni dolgo čakala z odgovorom na izjavo državnega tajnika Kellogga od zadnjega petka, v kateri je Kellogg v imenu vlade Združenih držav indirektno zagrozil Mehiki, da bo prijateljstva Združenih držav napram sosednji republiki kmalu konec, če se mehiška vlada ne podvrže mednarodnim obligacijam in ne odskodi Američanov za "nepostavno odvzeto" lastnino. Mehikiški predsednik Calles je takoj drugi dan spisal odgovor, katerega je brzojavil poslaniku v Washington in obenem objavil doma. Calles je odgovoril uljudno, toda energično, da Mehika se pokorava obligacijam v smislu mednarodnega prava, odločno pa odklanja vsako tuje vmešavanje, ki je protivno pravi suverenosti. Delotnost mehiške vlade je, da popravi Kelloggovo izjavo kot zahtevata resnica in pravica.

Predsednik obžaluje, da ameriški državni tajnik blodi v protislovjih, ko pravi, da imajo Združene države največ interesov v notranjem redu in miru Mehike, obenem pa pravi, da je videl poročila o novih revolucionarnih gibanjih. Dalje pravi Calles, da je Kellogg s svojo prikrito grožnjo slabo označil prijateljstvo ameriške vlade, ki ga naglašava v drugi sapi.

"Mehika ne more prezreti te grožnje in jo energično odklanja, ker ne priznava nobeni tuji državi pravice za kakršnokoli interveniranje v njene notranje zadeve, niti ni pripravljena pokoravati se kateri tuji vlad glede svojih mednarodnih odnošajev", izjavlja Calles.

"Vsako namigavanje, da je mehiška vlada na preizkušnji pred vsem svetom, je insult (žaljenje) suverena mehiškega ljudstva", pravi dalje Calles. "Vlada Združenih držav je ravno tako na preizkušnji".

Predsednik Calles nadalje izjavlja, da so mnoge konference in pogajanja med zastopniki obeh republik glede poravnania nastajajočih sporov, ki izvirajo iz mehiških revolucij in konsequentne škode ameriškim državljanom v Mehiki, zadosten dokaz, da se mehiška vlada drži mednarodnih obligacij. Toda Mehika, kot suverena država, ne bo nikdar dovolila, da bi ameriški državljani ali državljani katere druge države imeli kakšne posebne privilegije nad mehiškimi državljanji. Inozemci, pa naj bodo od kodkoli, se morajo pokoravati mehiški ustavi in mehiškemu zakonu, dokler živijo in delajo business v mejah Mehike.

DRUGE UNIJE PODPIRAJO STAVKUJOČE KROJASKE DELAVCE.

New York, N. Y. — Unije, ki so združene z Ameriško delavsko federacijo, podpirajo stavkujoče krojaške delavce, organizirane v Amalgamated Clothing Workers Union. Krojaški delavci stavkajo v delavnicah Curlee kompanije, pravi brzojavka Leo Krzyckega, ki vodi stavko v St. Louisu. Ta tvrdi, da naprotu je organizirana delavstva.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

Stavbinski podjetniki so zopet v strahu pred unijami.

Nikaragva ostane še pod nadzorstvom Združenih držav.

Prvi praktični poskus z radiokinom se je dobro obnesel.

Katoliške bogatkinje prejema jo posebne privilegije od papeža.

Po svetu.

Vse mehiške stranke odobravajo Callesov odgovor Kelloggu.

Caillaux poziva Francijo, naj bo pripravljena na žrtve.

Francozi napadejo Maročane strupenimi plini.

Kitajski kristjanski general Feng govori odprto o vojni z Anglijo.

Smrtne obsodbe v Sofiji se množe.

Zinovjev vidi znamenja svetovne revolucije.

Caillaux poziva Francijo na žrtvovanje.

Finančni minister tudi kliče Evropo, naj se združi, če neče postati angleško-ameriška kolonija.

Pariz, 15. jun. — Francoski finančni minister Caillaux je včeraj na javnem shodu v Beauvillu pozval francoski narod, naj se pripravi na velike žrtve, ako se bo finančno in gospodarsko obdržati na površju. Francoska finančna ladja se potaplja in nikdar v zgodovini ni še bil duh poživljenosti tako potreben Franciji kakor je danes, je rekel Caillaux. Francija mora nehati z razsipavanjem svojega premoženja za bojne sile in navaditi se mora skromnega življenja. Nadalje je rekel Caillaux, da naj nihče ne misli, da je on čarovnik, ki reši finančno krizo brez žrtve.

V soboto je imel Caillaux drugi govor, v katerem je apeliral na vso kontinentalno Evropo, izvzemši Rusijo, naj se združi najprej ekonomsko in potem politično v Združene države evropske, ako hoče uteti ekonomski nadvladi Velike Britanije in Amerike.

"Amerika se danes zanima za Evropo le toliko, da izterja svoja vojna posojila; za drugo se ne briga. Njeni interesi so v Pacifiku in Aziji. Anglija se tudi vedno bolj osamljuje in oddaljuje od kontinentalne Evrope. Edina vez Amerike in Anglije do Evrope so finance, in če so narodi Evrope kmalu ne zbude iz svoje nacionalistične razkosanosti, se kmalu znajdejo popolnoma v pesteh ameriško-angleškega kapitala. Rusija je problem zame in zato ne more sodelovati s kontinentalno Evropo. Po mojem mnenju bo boljševizem še dolgo časa živel in vladal v Rusiji", je rekel Caillaux.

RUDAR 56 UR POD ZEMLJO.

Grass Valley, Cal. — Robert Hill, ki je bil 56 ur jetnik v rovu tukajšnjega zlatega rudnika Baltic valed podstube, je bil odkopan v nedeljo zjutraj. Hill je bil silno lačen in skoraj slep.

Zopet šest obojenih na smrt v Sofiji.

Sofija, Bolgarska, 15. jun. — Vojno sodišče je obsodilo na smrt nadaljnjih šest komunistov, ki so bili obdolženi, da so zapleteni v eksplozijo v svetokralški katedrali. Štirje so že bili obsojeni.

V ječah je še 3194 obtožencev, ki čakajo na obravnavo. Vojni minister je dejal v soboto v zbornici, da bo vlada pomnožila vojna sodišča, tako da pojde raketjsko delo hitreje izpod rok.

Oslo, 15. jun. — Parnik "Intergre" s pomožno ekspedicijo, katere gre iskati Amundsen in njegove tovariše na severni tečaj, je dospel v okolici Spitzbergov, kjer je naletel na zelo slabo vreme. Ekspedicija bo morala počakati na boljše vreme. Ekspedicija bo morala počakati na boljše vreme. Ekspedicija bo morala počakati na boljše vreme.

Chicago in okolica: V sredo nestalno in južno vreme. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:27.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

Ribji lov je zanje omejen.

Washington, D. C. — Dan Sutherland, kongresni delegat iz Alaske, bo prebil počitnice v glavnem mestu, da prisili Hooverja, trgovskega tajnika, preklicati blokado, ki jo je odredil za izstradanje Indijancev v Alaski. Hoover je naklonjen Armourju in drugim velikim interesom za konzerviranje živeža in njihovev ribiškemu monopolu v Alaski. Zapri je 27 zalivov ob obrežju, na katerem žive Indijanci. V teh zalivih je prepovedano loviti ribe. Ribe loviti je dovoljeno z mrežami za globoko morje. Tako Indijanci stradajo, ladje monopolistov pa love ribe. Male tovarne za konzerviranje rib na obrežju, so prenehale z delom, ker ne morejo dobiti rib. Hoover pripoveduje ljudstvu v javnih govorih, da čisti ribiško industrijo v Alaski.

Sutherland pa izjavlja, da so v eni sami trustovski mreži ujeti 150.000 rib, ki so poginile v nji. Toliko rib ujamejo Indijanci skozi vso sezono.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno in južno vreme. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:27.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

Ribji lov je zanje omejen.

Washington, D. C. — Dan Sutherland, kongresni delegat iz Alaske, bo prebil počitnice v glavnem mestu, da prisili Hooverja, trgovskega tajnika, preklicati blokado, ki jo je odredil za izstradanje Indijancev v Alaski. Hoover je naklonjen Armourju in drugim velikim interesom za konzerviranje živeža in njihovev ribiškemu monopolu v Alaski. Zapri je 27 zalivov ob obrežju, na katerem žive Indijanci. V teh zalivih je prepovedano loviti ribe. Ribe loviti je dovoljeno z mrežami za globoko morje. Tako Indijanci stradajo, ladje monopolistov pa love ribe. Male tovarne za konzerviranje rib na obrežju, so prenehale z delom, ker ne morejo dobiti rib. Hoover pripoveduje ljudstvu v javnih govorih, da čisti ribiško industrijo v Alaski.

Sutherland pa izjavlja, da so v eni sami trustovski mreži ujeti 150.000 rib, ki so poginile v nji. Toliko rib ujamejo Indijanci skozi vso sezono.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno in južno vreme. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:27.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

Ribji lov je zanje omejen.

Washington, D. C. — Dan Sutherland, kongresni delegat iz Alaske, bo prebil počitnice v glavnem mestu, da prisili Hooverja, trgovskega tajnika, preklicati blokado, ki jo je odredil za izstradanje Indijancev v Alaski. Hoover je naklonjen Armourju in drugim velikim interesom za konzerviranje živeža in njihovev ribiškemu monopolu v Alaski. Zapri je 27 zalivov ob obrežju, na katerem žive Indijanci. V teh zalivih je prepovedano loviti ribe. Ribe loviti je dovoljeno z mrežami za globoko morje. Tako Indijanci stradajo, ladje monopolistov pa love ribe. Male tovarne za konzerviranje rib na obrežju, so prenehale z delom, ker ne morejo dobiti rib. Hoover pripoveduje ljudstvu v javnih govorih, da čisti ribiško industrijo v Alaski.

Sutherland pa izjavlja, da so v eni sami trustovski mreži ujeti 150.000 rib, ki so poginile v nji. Toliko rib ujamejo Indijanci skozi vso sezono.

STAVBINSKI PODJETNIKI SPET V STRANU

BOJE SE NOVE VOJNE V STAVBINSKI INDUSTRIJI.

Kajti stavbinski delavci so se obrnili proti Landisovemu odloku.

Chicago, Ill. — Stavbinske podjetnike v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

Ribji lov je zanje omejen.

Washington, D. C. — Dan Sutherland, kongresni delegat iz Alaske, bo prebil počitnice v glavnem mestu, da prisili Hooverja, trgovskega tajnika, preklicati blokado, ki jo je odredil za izstradanje Indijancev v Alaski. Hoover je naklonjen Armourju in drugim velikim interesom za konzerviranje živeža in njihovev ribiškemu monopolu v Alaski. Zapri je 27 zalivov ob obrežju, na katerem žive Indijanci. V teh zalivih je prepovedano loviti ribe. Ribe loviti je dovoljeno z mrežami za globoko morje. Tako Indijanci stradajo, ladje monopolistov pa love ribe. Male tovarne za konzerviranje rib na obrežju, so prenehale z delom, ker ne morejo dobiti rib. Hoover pripoveduje ljudstvu v javnih govorih, da čisti ribiško industrijo v Alaski.

Sutherland pa izjavlja, da so v eni sami trustovski mreži ujeti 150.000 rib, ki so poginile v nji. Toliko rib ujamejo Indijanci skozi vso sezono.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno in južno vreme. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:27.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

Ribji lov je zanje omejen.

Washington, D. C. — Dan Sutherland, kongresni delegat iz Alaske, bo prebil počitnice v glavnem mestu, da prisili Hooverja, trgovskega tajnika, preklicati blokado, ki jo je odredil za izstradanje Indijancev v Alaski. Hoover je naklonjen Armourju in drugim velikim interesom za konzerviranje živeža in njihovev ribiškemu monopolu v Alaski. Zapri je 27 zalivov ob obrežju, na katerem žive Indijanci. V teh zalivih je prepovedano loviti ribe. Ribe loviti je dovoljeno z mrežami za globoko morje. Tako Indijanci stradajo, ladje monopolistov pa love ribe. Male tovarne za konzerviranje rib na obrežju, so prenehale z delom, ker ne morejo dobiti rib. Hoover pripoveduje ljudstvu v javnih govorih, da čisti ribiško industrijo v Alaski.

Sutherland pa izjavlja, da so v eni sami trustovski mreži ujeti 150.000 rib, ki so poginile v nji. Toliko rib ujamejo Indijanci skozi vso sezono.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno in južno vreme. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:27.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

Ribji lov je zanje omejen.

Washington, D. C. — Dan Sutherland, kongresni delegat iz Alaske, bo prebil počitnice v glavnem mestu, da prisili Hooverja, trgovskega tajnika, preklicati blokado, ki jo je odredil za izstradanje Indijancev v Alaski. Hoover je naklonjen Armourju in drugim velikim interesom za konzerviranje živeža in njihovev ribiškemu monopolu v Alaski. Zapri je 27 zalivov ob obrežju, na katerem žive Indijanci. V teh zalivih je prepovedano loviti ribe. Ribe loviti je dovoljeno z mrežami za globoko morje. Tako Indijanci stradajo, ladje monopolistov pa love ribe. Male tovarne za konzerviranje rib na obrežju, so prenehale z delom, ker ne morejo dobiti rib. Hoover pripoveduje ljudstvu v javnih govorih, da čisti ribiško industrijo v Alaski.

Sutherland pa izjavlja, da so v eni sami trustovski mreži ujeti 150.000 rib, ki so poginile v nji. Toliko rib ujamejo Indijanci skozi vso sezono.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nestalno in južno vreme. Sonce izide ob 5:14, zaide ob 8:27.

Chicago, Ill. — Stavbinski podjetniki v Chicagu in okolici je preletela zona, ko so opazili, da so se unije stavbinskih delavcev obrnile proti polorganiziranim delavcem, ki so se organizirali na podlagi Landisovega odloka. Organizirani stavbinski delavci izjavljajo, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec. N. pr. oni pravijo, ako na stavbi dela neorganizirani klešar, ima strojnik pri samostojni pravici prenehati z delom, če je ta organiziran.

"American Contractor", list za interese stavbinskih podjetnikov, je zlomil kopje za stavbinske podjetnike v svoji unijaki številki. List meni, ako bodo delali na stavbah le organizirani delavci, tedaj bodo vedno na dnevnem redu jurisdikcijski spori. Ako pa podjetniki proglašajo odprto delavnico, tedaj bo sledila stavka za stavko in na ulicah bodo dolge vrste stavkovnih straz.

Organizirani delavci tolmāčijo določbo v Landisovem odloku tako, da imajo pravico prenehati z delom, ako poleg njih dela neorganizirani delavec ne glede na to, h kateri stroki pripada. Podjetniki pa pravijo, da organizirani delavec sme le tedaj prenehati z delom, ako poleg njega dela neorganizirani delavec iste stroke.

Stavbinski podjetniki in sodnik Landis so skušali v letu 1921 raztelesiti delavske strokovne organizacije, ko so unijaki delavci spali in niso videli nevarnosti, ki prihaja. Podjetniki so zdaj hitro tekli k zveznemu sodniku Pagu, da raztolmači določbo, za katero gre. Organizirani delavci pa izjavljajo, da zanje nima nobenega pomena tolmāčenje določbe po sodniku, h kateremu so šli le podjetniki.

Ultimat podjetnikom so posla le vse stroke stavbinskih delavcev, ki so podpisale Landisov odlok. Izjemo tvorijo le tesarski in kleparski delavci in pleskarji, ki niso nikdar priznali Landisovega odloka. Kajti njih se Landisov odlok ne tiče, ker so takoj nastopili proti njemu, ko je bil izdan.

HOOVER STRADA INDIJANCE V ALASKI.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2457-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oglepu n. pr. (May 31-25) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Povežite jo praviloma, da ne vam ne ostavi list.

ALI PROTI UBIJANJU RUDARJEV RES NI ODPOMOČI?

V Veliki Britaniji rabijo najvarnejše razstrelivo v premogovnikih. Premogovski podjetniki ne izvrše tega prostovoljno, ampak predpisano je tako. Ako se primerja število ubitih rudarjev v Ameriki s številom ubitih rudarjev v Britaniji na vsakih tisoč rudarjev, tedaj eksplozije ubijejo polovico manj rudarjev v Britaniji. Po izjavi zveznega rudniškega biroja pa vlada Združenih držav ne more predpisati ali ukazati premogovniškim podjetnikom, kakšno razstrelivo morajo rabiti, ker bi bil tak ukaz protustaven.

Premogovniškim podjetnikom pride prav taka razlaga in se je poslužijo v svojo korist in v škodo rudarjem.

Tako se lahko prepričamo, da profiti tovarnarjev, ki izdelujejo smodnik, rastejo in se množe, ampak tudi število ubitih rudarjev na milijon ton se je pomnožilo. Vlada je sicer večkrat priporočila premogovniškim podjetnikom, da se črni smodnik nadomesti z bolj varnim in dopustnim razstrelivom. Zvezni rudniški biroj priporoča taka razstreliva še skozi več let, da se skrči število razstrelb v premogovnikih, ki nastanejo zaradi plina ali premogovega prahu. Ampak ta priporočila naletijo na gluha ušesa.

In to je razumljivo. Dobiček Atlas Powder kompanije v letu 1924 znaša po odbitku vseh stroškov \$1,609,949 ali več ko dvajset odstotkov od glavnice. Hercules Powder kompanija je pa imela \$2,156,901 dobička. To je več ko 25 odstotkov od glavnice. To je že lep dobiček.

Rudarji so precej drago plačali s svojimi življenji.

V letu 1924 je ponesrečilo smrtno 2,381 rudarjev. Rudniški biroj poroča, da je bilo ubitih 4.27 na milijon ton premoga, medtem ko jih je bilo v prejšnjem letu le 3.74 ubitih. Na polju mehkega premoga so se žrtve pomnožile od 3.46 na 4.03 pri milijonu ton mehkega premoga. Število žrtev se je pomnožilo vsled plinskih eksplozij ali pa zaradi razstrelb premogovega prahu. Pri večjih nesrečah v letu 1924 je ponesrečilo 459 rudarjev ali še enkrat toliko kot v letu 1923.

Rudniški biroj se zanima za nesreče v rudnikih tudi v tujih deželah. Studiral je nezgode pri tujih narodih in prišel do zaključka: "Te preiskave so bile uspešne. Produiranega je bilo veliko raznega razstreliva, ki povzroči veliko krajši, hladnejši in manj trajajoči plamen. Pri preizkušnjah so se ta razstreliva izkazala, da ne zanetijo tako hitro plina ali premogovega prahu.

"Zanetenje plina in pregovega prahu po razstrelivu je povzročilo od leta 1908 pet in šestdeset razstrelb z nezgodo. Pri teh eksplozijah je bilo ubitih 758 rudarjev. Pronašlo se je, da se je dogodilo teh pet in šestdeset razstrelb, ker so rabili nedopustno razstrelivo. Biroju ni znana še nobena razstrelba z nezgodo v Združenih državah, ki je nastala vsled uporabe dopustnega razstreliva." Tako poroča rudniški biroj. Iz njegovega poročila se da izluščiti tole: Premogovski podjetniki se ne ozirajo na njegova priporočila. V Združenih državah še ni bilo razstrelbe z nezgodo, ki jo je povzročilo dopustno razstrelivo.

Skoda je, da biroj ne pove tudi razlike v ceni med dopustnim in nedopustnim razstrelivom, poleg pa še produkcijskih stroškov za razna razstreliva. Ako bi bile tudi te številke navedene, bi bila slika precej jasna, zakaj morajo rudarji tvegati svoje življenje, kadar delajo v premogovniku.

Tako se pa lahko le ugiba, da nekateri premogovniški podjetniki radi tega ne rabijo dopustnega razstreliva, ker jih prikrajaše na dobičku. Taka ugibanja so v današnjem gospodarskem sistemu na mestu, ker se vršita blagovna produkcija in distribucija zaradi profita in ne radi potrebe.

Z drugimi besedami to pomeni, da se premogovniški podjetniki radi tega ne rabijo dopustnega razstreliva, ker jih prikrajaše na dobičku. Taka ugibanja so v današnjem gospodarskem sistemu na mestu, ker se vršita blagovna produkcija in distribucija zaradi profita in ne radi potrebe.

Rudarska življenja so pa za premogovniške podjetnike poceni. Ako ubije enega rudarja, čakajo drugi, da pridejo na njegovo mesto. Zato pač skrbi današnji gospodarski sistem.

Občni potopi starih in novih dni

Spisal dr. Simon Suble, profesor na vsehšolski v Gradcu.

Svetlo pismo in povesti mnogoterih starih ljudstev nam povedujejo o nekem obnem potopu take moči in take obširnosti, da bi mu skoraj ne bilo verjeti, ako bi se ne ujemale čudovite pripovedi o njem. Kar v tistih starodavnih časih ljudje še niso poznali vseh dežel naše zemlje, menili so, da je vsa zemlja potopljena vodo. Od tega vsa njih okolica pod vodo. Od tega mnenja prihaja tudi ime: "vesoljni potop".

Geologi, kateri se počajo s spoznavanjem in preiskovanjem zemlje naše in njenih izprememb po notranjem in zunanjem obrazu, držali so se dolgo časa tistih misli, da bi bile v teku brezštevilnih stoletij ponavljale se po zemlji grozovite preukcije, pred katerimi je vse, kar raste in živi, hipoma ginilo. Ko se je zopet pomirilo površje suhe zemlje, tedaj je po takih mislih nastopalo novo in precej izpremenjeno rastlinsko in živalsko stvarjenje. V zadnjih časih pa so se prirodoslovci največ odpravili tem mislim ter se spoznavajo zdaj k drugi veri trdeč, da niso nikdar še dandanašnji pred našimi očmi vse sčasoma izpremenjalo po zemeljskem površju. Kakor razlaga Charles Lyell v svoji leta 1830. na svetlo dani knjigi ("Principles of geology"), dosegla je zemlja sedanje rastlinske in živalske oblike svoje s počasnim in mirnim razvijanjem ne pa s hipnimi preukcijami. Čas ma pomaga razlagati vse — kakor pozneje Darwinu — kar se je kdaj preobličilo med stvarmi na zemlji.

Katera teh misli resnici bolj ugaša, tega tukaj ne bomo določevali, veliko pa ne bomo zadeli v stran, ako si posnamemo obraz zemeljskih dogodb po tistih izpremembah, katere nam kaže zanesljiva zgodovina; in ta zgodovinski obraz nam ne izkazuje samo polagoma nastopajočih izprememb, ampak po nekoliko, akoravno redkeje, hipoma in nenadno naključne preukcije.

Ako smemo zaupati zdravim očem, moramo sem priletevati strašne viharje po morji in po suhem in vulkanske moči, katere so n. pr. v Ameriki hipoma vzdignile iz ravnine hrib imenovan Popocatepetel — če se ne motim — kakor nam pripoveduje Aleksander Humboldt v svojem "Kosmosu", — ali potres zemlje, kakor je bil tisti strašanski potres, ki je hipoma razdejal mesto Lisabon; — vse te in druge dogodbe te vrste se morajo prikladati onim nenadnim silovitim preukcijam, katere delajo še celo v prekratkih zgodovinskih dneh hipno izpremembo po zemlji. Iz tega, da ta kaže hipoma nastopajoče preukcije ne obsejajo vsa zemeljskega površja, ampak tukaj in tam kaj kakšen mal kos zemlje, iz tega ni pripušeno sklepati, da bi v prazgodovinskih časih ne bile sezale veliko veliko dalje krog sebe. Takrat, ko se zemeljsko površje ni bilo toliko utrjeno in ko notranje moči pod tla skoraj naše zemlje niso bile toliko ukročene, raztezale so grozovite preukcije lože sile svoje dalje po okolici. Kaj takega se je pokazalo še celo l. 1883. pri Krakatavski preukciji, kateri ali hočemo posebno vzeti v spomin; segla je tako daleč na krog sveta! — Pri tem pa ni pozabiti, da je treba poročila iz starodavnih časov, kar se tiče razširjanja kakih prikazni po svetu na okoli, drugače čeniti kakor dandanes, ker ljudstva takrat še niso poznala vseh krajev in dežel na zemlji in so rada sodila po tem, kar se je dogajalo po znanih njih okoliščah, češ, da se to godi po vsem svetu.

Z ozirom na omenjene nenadne priloge in strahovite preukcije tudi pobena današnja znanost nima pravice upirati se in tajiti izpremembe na hip, ker ne poznamo še korenin tistega pripravljanja, iz katerega se za nas nepravilne vzdigujejo viharji po morji in po suhem, ognjeblužni prikazi in potresi, ter sodimo, da je ta ali ona prikazen stopila nenadno in hipoma na dan. Ne poznamo pa tudi na kaj

tistih močij ali sil, katere ženo take preukcije pred seboj, tedaj nam doznaj ni mogoče poprej presoditi, ali ustegejo nastopiti take izpremembe tako nenadno in tako silno, da bi poškodovale človeške naselitve in celo trdna tla zemlje, na kateri prebivamo. Torej nobena današnja znanost in učenost ne more reči, da bi v nekdanjih starodavnih časih ne bile dogajale se nenadne dogodbe kakor kakšni občni potop, kateri je na široko pokončal vse, kar je človeku k življenju potrebnega. Torej tiste pripovedi o silovitih izpremembah, razširjenih med toliko ljudstev od prazgodovinskih časov do nas, nadomeščujejo skrivnega in svaričnega preroka, kateri nam opominja, da se tudi na trdna tla naše zemlje ni zanašati, da bi se kdaj ne odprla in ne pogoltnila, kar je človek s trudom in pogotom obraza svojega postavil si stanišče po večjih in manjših naselitvah.

Meseca avgusta l. 1883. zgodil se je na Sundskih otokih tako velikanski občni potop, da ga po resnem razsojanju smemo primerjati z vesoljnim potopom starega zakona; potop s tako grozovitimi preukcijami, da so po mnogih otokih in po primorskih okrajinah vsi ljudje do zadnjega poginili. Od tega silovitega potopa, ki je tako osupnil ljudi, da ni bilo misliti na nobeno pomoč, poginilo je s pridelki vred nad štirideset tisoč oseb. — Preglejmo nekoliko natančneje je ta zemeljski potop, katerega je čakalo današnje človeštvo in čigar posledke je ogledovalo s svojimi očmi. Temu neustajnemu potopu nasproti stavimo potem prazgodovinski potop starega zakona. Okoliščine bližnjakega potopa so se sicer po prepričanih mnogoterih ljudstev mnogo izpremenjevale, pa vendarle še kaže ta potop nekaj prirodnih resnic tako podobnega obraza, da ni dvojiti, da pripovedi o nekdanjem starem potopu niso prazne sanje in puho vmišljenje, ampak da je v tistih starodavnih časih dogodil se resnično strašanski občni potop.

Z mladih nog je sicer prirodoslovstvo nekaj zaničljivo pogledovalo markske z vero zvezane ljudske pravljice, tičoč se prirodnih prikazov, in je obrekovalo take pripovedi, da niso drugega kot prazno vmišljenje. Dandanašnji pa so trezni preiskovalci prirodnih dogodb dosegli že toliko mirne previdnosti, da opazovanje prostega ljudstva in njegovi spomini niso tako prazni in votli kot sanje, ampak da so dostikrat pravi posnetki resničnih dogodb na zemlji, semtertja celo pripravi pomočki prirodosloveskem raziskavanju. — Strašanska je vendar morala biti prigodba, zvezana s poginom toliko in toliko tisoč ljudi, da se je njé spomin mogel vtisniti tako globoko v ljudsko dušno življenje, da je mogel ohraniti se od starodavnih časov do ljudstva do ljudstva, od dežele do dežele do naših dni, ker nam naznanja še vedno prirodno dogodbo tistih dni, ko še nikdo prigodeb zapisati ni umel, ali priroda je zapisala človeški strah pred njenimi groznimi silami s tako ostrimi občutki v človeške prsi, da je človeku ostal spomin neizbrisal.

Občni potop naših dni se je dogodil pred leti na otokih Sundskih. Med otoki: Sumatra, Java in Sebesi gleda iz morja majhen neobljuden otok, Krakatav po imeni. Na otoku Krakatavu je poprej stala črna ognjeblužna gora ali vulkan, za katero se ni nikdo kaj zmenil. Zadnjih dvesto let je bilo vse tiho po tej gori, kakor bi bil ugasnil vulkanski ogenj. Ker pa na otoku Krakatavu ni bilo nič prebivalcev, ker stoji ta otok daleč od bližnjih obljudenih otokov in sicer tri milje od Sebesi in skoraj pet in pol milj od Sumatre in Jave, ni se nikdo bal kakšne nesreče od tega starega v življenje obujenega vulkana, posebno ker so prebivalci Sundskih ptofov navajeni vedno strašnih prikaznij od zemeljskega ognja. Saj samo na otoku Java stmrni kvišku sto v nekoliko pograšenih, v nekoliko ogenj blujočih vulkanov. Na Sundskih otokih in na bližnjih Filipinih in Molukih se pa nahaja petdeset gostih vulkanov, kateri vedno bobneč mečejo ogenj iz sebe; veliko več pa je še takih, ki so vedno pripravljeni za ognjene izmečke. V tem ko se primerno s drugimi strahovitimi vulkani

no goro Krakatav, pripravljale so privotne podzemeljske sile, stresuje po malem pobrežja in trdna tla, grozno usodo.

Ko je vulkan Krakatav jel meseca majnika bljuvati ogenj, izmetal je sčasoma ali v podobni tekoče lave ali pa celo v podobni sežganega pepela, torej so se deale velike votline pod goro, kjer se je od izmetovanja izpraznilo veliko prostora. Čim votlejša je prihajala gora v podnožji, čim bolj je izbijanje objedalo pod morje sezajoča gorske stene, tem slabejša so bila njegova tla. — Kar nasekrat pred težo naslonjenega morja gorske stene na morski strani pod morje, kar se udere morje z vso močjo silne svoje teže v razbeljeno peč in brezno po raztopljenih rudnih nahajališčih. Pri tej priči planejo neukročene silne moči ognja in morja nadev in dviguje se usodepolni pogubni boj njih elementov.

Kdo bi si mislil misliti prav grozovitost tega strahovitega in pokončujočega boja? Težko, kdor ga ni videl in ne slišal o pogubi tega boja. Malo trenutkov in že se je v razbeljeni votlini od raztopljenih rudnin razkrojila morava voda na svoji prvini: kislec in vodenec, katerih zmes dela najhujši razpočni plin. — Mehurček, ki ga napolniš z zmesjo tega plina in užgeš v veliki sobi, razpoči se in udari tako močno na uho, da te po glavi zaboli. — Razpók, kateri se je v tem usodepolnem trenutku izvil iz Krakatavskega brezna, bil je tako silen, da se je grmenje njegovo slišalo po zemlji na okoli dalje kot se razširja na okrog vsa Evropa.

(Dalje prihodnjic.)

Kaj je Platonovo leto?

Kakor drugi planetje, vrtil se tudi zemlja okoli sonca. Ako položimo skozi več krajev, kjer se nahaja zemlja v različnih letnih časih, na vse strani razširjeno ravan, dobimo takozvano ekliptično ravan, ki reže tedaj središče zemlji pa tudi sonca. Ta ravan se sicer malo ziblje, kajti mogotec Jupiter, iz katerega bi se dalo narediti 318 zemelj, in tudi drugi planetje motijo nekoliko zemljo v njenem teku okoli sonca; vendar je to gibanje toliko neznatno in počasno, da je tukaj lahko zanemarjamo, zvezde-nepremičnice, ki stojte tej ravni na desno in levo, obdrže zmerom tisto širskost; dolgosti pa, ki se štejejo od pomladanske točke, rasto v teku časa, kar so že stari zaznali. Zemlja se namreč vrtili vsaj enkrat okoli svoje osi; ta os pa ne stoji na ekliptični ravni navpik, temveč je proti nji nagnjena; zato se ravnika (aequatorjeva) ravan, na kateri stoji zemljina os navpično, in ekliptična ravan reže, tvoreč kot 23 stopinj 27.5'. Črta, v kateri se te dve ravni reže, imenuje se enakonočna, kajti vsekdar, ko stopi zemlja v to črto, stoji sonce na ravniki navpično, noč in dan sta na vsi zemlji jednaka. Ako podaljšamo to črto do nebnega oboka, dobimo na njem dve nasprotni točki; izmed teh dveh točk ne imenuje ona, v kateri se dviga sonce nad ravniki, pomladanska, nasprotna, kjer začne sonce lezti pod ravniki, jesenska. Od pomladanske točke, od leve na desno, tedaj proti vzhodu, štejejo se na krog, ki leži v ekliptični ravni in katerega središče se z zemljinim ujema, dolgosti zvezd. Te dolgosti pa, kakor smo rekli, rasto s časom. Vzrok tej prikazni pa niso zvezde, ampak nestanovitnost pomladanske točke, začetne točke štetja. Zaradi napolnjenosti zemlje pomeče se namreč ravniki počasni in skoro enakomerno od desne na levo in leži zgoraj omenjeni krog zmeraj v drugih točkah, ali z drugimi besedami, enakonočna črta in z njo pomladanska točka leze, vsako leto za 50.22" nazaj. Stvar si razjasnimo najbolje tako, da primemo za podaljšano zemljino os in jo okoli nepremične ekliptične osi v krog počasi vodimo, tako da kot obeh osij znaša vedno 23 stopinj 27.5'. Vse krog ima 360 stopinj ali 1,296,000", zafo bo pomladanska točka v 1,296,000,000:50.22", t. j. blizu v 26,000 letih vse krog preleza in ta dolga doba se imenuje Platonovo leto. Ker se tedaj zemljina os, ki je obenem tudi svetovna os, suče okoli nepremične e-

ZARKOMET

Stric Grdina so hudi.

Ježe, Ježe, Ježe lemonska mat božja! Pogrebniškov stric so zopet imeli "fits". Strašna, nekrščanska jeza jih je prišla. Jezzo so odložili v glasilo katoliške jednote. Kaj se je zgodilo?

Neka čikaška članica njihove jednote je povedala resnico, da je papež prvič Italijan, drugi milijonar in tretjič ni storil ničesar za primorske Slovence. Iz teh razlogov — je pisala članica — je največja neumnost, če bi društva katoliške jednote dajala denar za papeža.

Grdinatov stric so kar iz sebe vse jednotine tribunale kličejo na akcijo za "kryavo rihto". Da se članica upa kaj takega! In članica! Uboga članica, kaj te zdaj čaka!

K. S. K. jednota je res na slabem, če je tak krik in vik radi ene same ženske. Kaj pa naredi bogrebnik, ko se dvigne sto, tisoč članov in članic in pove resnico o zajedalcih?

Pavove perje.

M. Jerič piše v franciškanski plahti, da je romarska farma v Lemontu "velepomenljiv slovenski kulturni zavod v Ameriki."

Spare the word! Jerič piše za tiste, ki ne vedo kaj pomeni beseda kultura.

Dobre vesti iz Jugoslavije.

S francoske fronte.

Franci so okupirali Pariz!

Klanje v Chicagu.

Zunanji listi, ki s tako naslodo poročajo, da Chicago pravi z umori, bi ne smeli zaključiti statistike z Irči, Poljaki in buni v "Little Italy". Ne smete pozabiti, da imamo v Chicagu svetovno znane klavnice, v katerih zakaljeno dnevno 15,000 praščev. Ali so to muhe? Mar je to komarska kri?

(Ljube, please, copy!)

Burns čaka.

Čas je, da se iskanje Amundsen na severnem tečaju poveri ekspertom. Tak ekspert je veliki ameriški d-e-t-e-k-t-i-v Burns. On vse najde; on najde celo tako stvar, katere nikjer ni. Samo plačati je treba.

Pertinentna vprašanja.

Koliko časa se bodo rudarji trpeli, da jih pobijajo plini pod zemljo in v privatni kompanijski pobojniki nad zemljo?

Dogodek št. 99.

Leta 1902. v hinejski fari, ko ko sem bil 14 let star, se je zgodilo sledeče: Farovž v Hineju je bil pokrit s slamo. Župnika je bilo aram, da je kot božji agent bival pod slamnato streho in zato je neprenehoma nadlegoval cerkveni odbor, naj pokrije farovž z opeko. Odbor je pa sklenil, da opeke ne bo, dokler slama drži vodo. Tedaj je župnik drugo pogruntal. Sel je pod streho in odprl vrata za čiščenje dimnika, nakar je njegova kuharica močno zakurila v peči. Seveda se je takoj vnela slamnata streha. Kaplan je hotel gasiti, a župnik mu ni pustil rekoč, naj le gorj bodo farani vsaj nov farovž postavili. Toda fajmošter se je ustel; mislil je, da zgori samo hiša, zgorela pa so vsa gospodarska poslopja naokoli in vsa vsa zraven. On se je potem preselil k neki ženi, ki je bila pravkar prišla iz Amerike. Tisti čas sem jaz šel v Ameriko in moral sem k njemu po krstni list. Župnik mi pa ni hotel dati lista, dokler mu nisem v naprej plačal dve kroni. Rekel je, da se ne zapoje več na nobenega človeka iz hinejske fare, ker bo itak vse hudič vzel. Od tistega časa me ni več v cerkvi. Postal sem socialist. — Tony iz Paname, Ill.

K. T. B.

"tečajne zvezde" od ene zvezde na drugo. Dandanes nosi to ime znan zvezda alfa ursae minoris, dmi ne stoji celj v severnem tečaju.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katere je izšla in ima na prodaj.

Profesorji odložili krivdo na Brite

BRITJE ZAPOVEDUJEJO POLICIJI V SANGAJU.

Na ta policija je streljala na neoborožene dijake.

New York, N. Y. — Manifest, ki so ga poslali univerzitetni profesorji iz Pekinga ameriškega časopisu, izjavlja, da so Britje odgovorni za demonstracije v Sangaju in v drugih krajih na Kitajskem. C. Y. Cing, generalni kitajski konzul v New Yorku, potrjuje poročilo profesorjev, po katerem imajo Britje policijo v mednarodnem delu mesta skoraj popolnoma pod svojo oblastjo, ki je streljala na neoborožene dijake in tako ubila več oseb, ki so protestirale proti krivicam, ki jih uživajo kitajski delavci v japonskih tovarnah.

Profesorji vprašujejo, zakaj nista britski in japonski poslanik ukazala, da mora ubijanje takoj prenehati, ako se ne strinja z njim. "Dejstva so jasna," nadaljuje profesorji. "Stavke kitajskih delavcev, ki so zahtevali povišanje mezd, so že nekaj časa trajale v japonskih bombarnih tovarnah v Tsingtau in Sangaju. Neki Japonec je ubil nekoga stavkarja brez opravičljivega vzroka. Proti temu brutalnemu dejanju so protestirali nekateri kitajski dijaki, ki so bili večinoma dečki in deklice. Manifestirali so po ulicah dne 30. maja. Oboroženi niso bili z drugim kot z letaki in pozivi."

Nato profesorji nadaljujejo, da je policija v mednarodni nasebini aretirala več dijakov, ker se demonstracija ni dopadla britskemu konzulu. Nato so dijaki zahtevali, da se naj izpuste njih tovariši. Policija je takoj ukazala, da se morajo raziti. Ker niso takoj ubogali, je britski policijski nadzornik ukazal streljati z kamenom, da ubijajo. Šest dijakov je bilo ubitih na mestu in več kot štirideset pa nevarno ranjenih. Dijaki so kljub temu nadaljevali z manifestacijami, policija pod nadzorstvom Britov je pa streljala nanje s puškami in streljanci akoci šest dni.

"Število ranjenih in ubitih ni popolnoma znano," pravi poročilo profesorjev. "Toda ustrele njih je bilo najmanj sedemdeset oseb, tri sto pa ranjenih. Vsi so Kitajci, med njimi ni ene osebe britske ali druge narodnosti. Ali se kje najdemo ljudi z zdravo človeško pametjo, da take dečke in deklice smatrajo za nevarne izgreznike, katere je treba obdelati s krogli iz strojnice? Ali se take manifestacije lahko razlagajo kot boljševiske ali proti tujcemcem, kot so poročali nekateri tujezemski nauzdani časnik? Ali niso oblasti te akte našle povzročile, ker so trajali skozí šest dni? ...

"Zdaj se širijo stavke v britskih in japonskih tovarnah in bojkot proti japonskemu in britskemu blagu po vsi deželi. Pri obravnavi je sedemnajst kitajskih dijakov, dva Američana in en misijonar, bivši predstojnik učilišča v Suhovu, pričalo, da je bilo streljanje popolnoma nepotrebno. Kitajski delavci so zastavkali v predilnicah in tkalnicah, ker so jih pretepali japonski predelavci. Mezda je bila nizka in delavec je zaslužil komaj osemnajst centov na dan. Mezda se je izplačevala nerodno. Otroci so morali delati po dvanajst ur dnevno in petdeset odstotkov njih je bilo pod trinajstim leti.

Stavkarji so zahtevali 10 odstotkov povišanja mezd, izplačevanje mezd vsakih štirinajst dni, nastavitvi se morajo odpustiti delavci. Nobeden delavec se ne sme odsloviti brez vzroka. Artrirani stavkarji se morajo izpustiti iz zaporov.

Profesorji na universi v Pekingu so le potrdili, kar je Prosveta že povedala v članku pred nekaj dnevi. Bila je navadna stavka. Ki je nastala zaradi brezmejnega izkoriščanja delavcev in brezmejne kapitalistične lažnosti po večjem profitu. Kapitalistično časopisje je pa hotelo iz te stavke napraviti veliko mednarodno vprašanje in je lagalo, da ruski boljševiki sčuvajo Kfajce, da naj spode tujezemce in Viskovce.

AMERIKA KUPUJE RUSKO KOŽUHOVINO.

V minoletem letu so uvozili več ko za šest milijonov dolarjev kožuhozvine.

Washington, D. C. — V letu 1924 so importirali za \$6,755,000 pestrojene kožuhozvine iz Rusije v Ameriko. Vsa kožuhozovina razen za \$5,000 je bila importirana iz evropske Rusije, dasiravno jo največ prihaja iz azijske Rusije. Kožuhozovina, ki jo je importirala Amerika iz tujezemstva, je vredna osemdeset milijonov dolarjev.

EDEN IN TRIDESET DRUSTEV JE IZGUBILO GLAS.

Washington, D. C. — Eden in trideset podružnic Mednarodnega društva strojnikov je izgubilo glas pri zadnjih volitvah glavnega odbora, ker se niso ravnale po volilnem redu. Nekatere podružnice niso plačale članarine, nekatere podružnice so navedle več glasov, kot so imele članov, druge so poslale samo rezultat glasovanja pa ne glasovnic. Zopet druge so poslale glasovnice, niso pa naznanile izida glasovanja. Glasovi vseh teh podružnic so zavrnjeni in se ne bodo šteli. Zakrivili so to lokalni odborniki, ki se niso ravnali po določbah v pravilih, ki določajo, kako se vrše volitve.

PRODUKCIJA V JUŽNIH DRZAVAH SE OMEJUJE.

New York, N. Y. — Strokovni tekstilni listi pokazujejo, da se produkcija v južnih državah namenoma omejuje. Poseben odbor ima zadevo o produkciji v rokah in ta odbor odloča, ako se suče osem milijonov vreten, ali če stoji. Pred petnajstim avgustom bodo tovarne zaprte za teden dni. To je namreč teden pred počitnicami tovarnarjev. Delavci bodo teden dni doma in ne bodo zaslužili ničesar, ampak dobilec tovarnarjev se bo vseno množil.

2000 KLOBUČARSKIH DELAVCEV NA STAVKI.

New York, N. Y. — Več kot dva tisoč klobučarskih delavcev je na strajku, ker jim delodajalci nočejo povišati mezd za petnajst odstotkov. Delavci se najbolj pritožujejo, da ni nikdar materiala pri rokah, kadar delajo. Delavci so plačani od kosa in ker morajo čakati na material, zaslužijo malo. Podjetniki izjavljajo, da delavci zaslužijo od devet do dvanajst dolarjev na dan. Delavci pa menijo, da podjetniki močno pretiravajo z zaslužkom. Kajti delo je sezonsko. Delavci prebijejo veliko časa brez dela, zaradi tega je njih zaslužek tako majhen, da se komaj prežive.

OMETAČI SO ZASTAVKALI V GLAVNEM MESTU.

Washington, D. C. — Tukajšnji ometaki so zastavkali, ker se ni končal spor z organizacijo zidarjev. To je tisti stari spor, ki se vleče med obema organizacijama, kakor povest o "Jari kači in Steklem polžu." Spor je prišel v Floridi, nato se je zavlekel v New York in zdaj je tukaj. Podjetniki se seveda smejejo. Kajti take stavke ne škodijo nikomur drugemu kot delavstvu. Čas je menda že tukaj, da se nekatere strokovne organizacije rešijo svojih starokopitnih voditeljev, ki so bili mogoče na mestu pred sto leti, ko je bila industrija še v povojih.

RUDAR REŠEN PO 48 URAH.

Grass Valley, Cal. — Več ko osem in štirideset ur so neprestano vrtali in kopali, da so rešili rudarja Robert Hilla, katerega je v soboto podsutba zaprla izhod iz rudnika. Hill je tožil, da je lačen, ko so rešilci prišli do njega.

"Ljudje so res prave opice", pravi Darwinova sinova.

New York. — Lady Darwin, sinova znanega angleškega učenjaka Charlesa Darwina, je prišla na obisk v Ameriko. Reporterji so jo vprašali, kaj misli o tennisiškem procesu. "Mislim, da ljudje šele zdaj postajajo prave opice," je rekla sarkastično.

NAJPRVO JIH JE ZATOŽIL.

Zdaj pa moli zaanje.

Weehawken, N. J. — Katoliški duhoven George F. Bennet je dobil dokaze, da so nekateri policijski uradniki in policaji tihotapci z opojnimi pijanci. Ti dokazi so bili predloženi zveznim oblastim in proti prizadetim je bila vložena obtožba, da so kršili Volsteadovo postavo. Prizadeti policajev je enajst in devet je njegovih faranov. V pondeljek je pričela obravnava proti tihotapcem, v nedeljo je pa duhoven priporočil farantom v cerkvi, naj molijo za tihotapce, da bodo prejeli milo kazen.

Ljudstvo je zaradi tega razkačeno, kajti ljudstvo pravi, da ne zapopade, kako more kdo nekoga naznaniti, da se kaznuje, nato pa moli zaanje, da bo prejel nizko kazen.

UBIL JE ŽENO.

Truplo je skril v vodnjaku.

Los Angeles, Cal. — Državni pravdnik naznanja, da je sobozdravnik Thomas Young priznal, da je ubil svojo ženo Grace, ki je bila upraviteljica Patrik Groganovega milijonskega premoženja. Ubil jo je s plinom v svoji koči v Beverly Glenu. Umor je izvršil v mesecu februarju. Njeno truplo je vrget v kapnico, nato je pa vrh zalil z betonom. Pomagal mu je pri totoniranju 18-letni Patrik Grogan, dedič milijonskega premoženja.

Izpovedal je, da sta na potu v kočo najprej pila. Ko sta prišla v koč, je šla ona spat, nato ji je pa on tekoči plin pritisnil na usta in ga tiščal, da je prenehala dihati.

MOTORNJI ČOLN SE JE PREKUCNIL.

Pet jih je utonilo.

Laguna Beach, Cal. — Motorni čoln "Thelma" se je prekucnil. V njem je bilo osemnajst oseb, ki so se odpeljale na ribolov za zabavo. Od osemnajst oseb jih je utonilo pet. Sreča je bila, da so ljudje prihiteli na pomoč v čolnih, da ni bilo številno žrtev še večje.

STAVBINSKI PODJETNIKI SO SE STEPLI MED SEBOJ.

Eden smrtno nevarno ranjen.

Argo, Ill. — Stavbinska podjetnika Anthony Cehica in Anthony Markovich sta se sprla med seboj radi nekega poslojja, ki sta ga gradila. Beseda je dala besedo, nakar je Cehica potegnil nož in zabodel Markovicha. Prepri je začel pred Markovichevo hišo. Markovicha so težko ranjenega prepeljali v bolnišnico. Cehica je bil kasneje aretiran.

9625 oseb odšlo v enem dnevu iz newyorške luke.

New York. — Stirinajst parnikov je v soboto odpeljalo 9625 oseb iz New Yorka v Evropo in Južno ter Centralno Ameriko. Deset parnikov z 9115 potniki je odplulo v Evropo.

Ruske žale in uganko

Kakšen del naše obleke je najstarejši?

(Copata, ker je bil že Adam pod Evino copato.)

Kdo je imel hudo slano ženo?

(Lot.)

Znani francoski politik Thiers je imel več sinov. Koliko jih je bilo?

(Thiers pomeni francosko tretjina, žena pa je vedno moževa boljša polovica, torej polovica ene tretjine, to je ena šestinka. Otroci so dediči obeh staršev, torej veljajo. Rodbina cela velja kot enojka. Mož in žena tvorita njeno polovico, druga torej ostane : —9.— Thiers je imel devet sinov.)

Ali je zmožen vrabec boj hitro pojediti zrno ovsa nego kljuse?

(Vrabec pač ni v stanu pojediti kljuse.)

Če težko nosi — lahko gre, če pa odloži breme — se takoj ustavi.

(Stenska ura z uteži.)

Kdo govori vse jezike?

(Odmev.)

Kakšen ogenj ne žge?

(Nasilkan.)

Iz kakšne posode se ne da niti piti niti jesti?

(Iz prazne.)

Prvi zlog bivam le redko, gospoda,

tega mi pač ne privoščil usoda.

Drugi zlog bila je grška kraljica,

krava postala je reva dotična.

Vse skupaj je v modo veliko prišlo,

pošta zahteva zanj davek celo.

(Rad-jo.)

Jaz sem žival; če mi izmenjate glavo — bom škatlja, če pa drugo, bom položaj telesa.

(Koza — doza — poza.)

Beseda, ki jo imam v mislih, pomeni ime mogočnega angleške trdnjave. Če jo boš ponovil, a ne boš bral srednjega zloga in če dodaš še en samoglasnik, dobiš godalo.

(Gi-bral-tar.) (Gi-tar-a.)

1. Mesto na Poljskem s petimi črkami.

2. Ruska reka s tremi črkami, pritok še večje reke.

3. Angleško mesto s šestimi črkami.

4. Visok kraj s štirimi črkami.

5. Del sveta s štirimi črkami.

— Začetnice tvorijo ime velike ruske reke.

(Vilna, Oka, London, Gora, Azija — Volga.)

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Glavni Stan: 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Preddesetnik Vincent Calkar; podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 2, Box 103, Jankstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Joka Zaverinik, upravitelj glasila Filip Godina.

PROTOTNI ODSEK:

Martin Zeisler, predsednik, Box 276, Harborton, Ohio; Frances A. Tansha, 2327 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krifkand, 13111 Belmont Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terrell, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZBODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Joseph Zorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.

Anton Sular, Box 194, Gross Kane, na jugoslopad. Frank Hgan, Box 329, Chisholm, Minn., na sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 648 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zaverinik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 30th St., Chicago, Ill.

Združiteni odbor:

Preddesetnik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Joka Ovan, 3639 W. 30th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PIŠMA, ki so nasnažajo na gl. predsednika se naslovo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote volče se naslovo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poštovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisrli na gl. prototni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zeisler, Box 276, Harborton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajo, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošlje na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAROČNIKI POZOR!

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člana \$5.50.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJENA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in ahode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-MENA POJASNILA.

ALI CITATE

dobre knjige?

Tedaj naročite knjige Književno matico S. N. P. J.

Cloveku je potrebna duševna hrana kakor telesna. Največje zlo za delavca je nemnanje. Cimbolj je delavec neveden, tembolj ga izkoriščajo od vseh strani. Mobra knjiga je največji sovražnik nevednosti in duševne teme. Delavci se mora utiti; vzeti si mora čas, česar mu ni dala revna kola. Citati mora dobre knjige.

Ako ste ukaželjni, če hrepenite po izobrazbi in duševnem razvedrilo, ako želite citati povesti iz delavskega življenja, spoznat nekatera naravne rešnice in če se hočete seznaniti s temeljnimi pogoji angleškega jezika, naročite si sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica	\$2.00
Zajedaki	1.75
Zakon biogenesije	1.50
Mimmie Higgins	1.00
Pater Malaventura	1.50

Kdor naroči Zajedake in Zakon biogenesije skupaj, dobi obe knjigi za tri dolarje.

Vse te knjige so lično in trpežno vezane. Poštnina je viteta. Naročilu priložite denar.

Naročila za vse gati omenjene knjige prejema

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

A. P. K.:

Moderen oltar

To je bil dogodek za vso faro. Hriboveci Vrhunci so dobili moderen oltar. Celo tam iz same ljubljane so ga prišli delat. Pa le kje so dobili denar, ti bajtariji; imeli so cerkev, ki je bila res prava "štalca božja", pa jim je zgorela in so si sezidali novo. Sedaj pa celo moderen oltar! Če le ne bodo porabili farnega denarja mladi gospod župnik Matija, ki ga je precej. Saj so jak gospod, nič se jim ne sme reči, ampak mladi so še mladi in pravijo, da so precej demokratičnih nazorov. Saj tako je povedal cerkveni ključar Bobnar, ki govori z njimi večkrat o politiki. In pridigajo tudi najraje vedno o ljubezni do bližnjega, da si morajo farani drug drugemu pomagati. Celo vrhunsko uro so že nekoč tako-le od strani omenili. Bog ti ga vedi, kako da so jim ti

hriboveci tako k srcu prirastli, ko vendar v vsej fari najmanj pomenilo in ne redijo druge živine kakor polne in bolhe.

Kako pa je bilo že, res, z vrhunsko uro? Ubogi Vrhunci, vsa fara je imela takrat njihovo modrost na jeziki! To je bilo v tistih žalostnih, hudih časih. Tudi na Vrh, dasiravno leži skrit visoko med gorami, so prišli vojaki po zvonove, ali kakor so rekli farani "po vrhunске zvonce". Tedaj se je pač še črvicek težko skril, kaj šele vasica Vrh. In ko so snemali zvonove, so vzdihnilo pobožne dušice vrhunskih ženic: "Če nam bodo vzeli že zvonove ti rabijo Kristusovi, vsaj ura nam bo ostala in bo nas ključala mesto njih!" Ali vsa fara jim je odgovorila: "Po njihovih jezikih bo pa tolkla." Uboge ženice se niso "zrajale", da ura brez zvonov ne bije. Pa so modro odgovorili Vrhunci faranom: "Vam jo posodimo, da vas bo po jeziki, ker imate predolge." To je bilo zopet novo orožje, ki se je

bliakalo med Vrhunci in farani. Vsak otrok se ti je znal odrezati. In veliko takih odgovorov imajo Vrhunci, ki jih zna vsakdo na pamet in tvorijo najzlačajši del vrhunске zgodovine. Če vpraša na primer: "Zakaj leži Vrh v dolini?" ti bo znal vsak vaški pastevca zabrusiti v obraz: "Joj, kako si neumen, ker to vprašaš, i zato, ker leži dolina v Vrh-u."

Pa je prišla nedelja, ko so peljali hribovski možje in fantje in dekleta na bogato ozaljšanem vozu novi oltar na Vrh. Farni zvonovi so lepo pritrkavali in gospod župnik so šli celo Vrhuncem naproti. Ali tudi dolinci farani so bili ganjeni: ali zato, ker so videli lepo ovencane vozove, kdo bi to vedel. Še celo z zastavami so hribovce sprejeli.

Ali komaj so se vozovi odpeljali, so že zopet padle različne opazke: "Pa le kakšen je moderen oltar, kaj če bo celo lepši kot je farni, ko je vendar vrhunška cerkva skoro za polovico manj-

še kot je farna. Kam ga bodo dejali?"

V nedeljo je letelo mlado in staro na Vrh, ko so gospod župnik blagoslovljali oltar. Pa je bila vsa fara na mah potolažena, ko je izrekla enodušno svojo sodbo:

"Oltar ni prav nič lep, je res čisto za hribovce."

Ali tako je človeško srce: zadovoljni in veseli so bili farani, da oltar ni lep, ali kmalu so se jim Vrhunci celo smilili. Ko pa so pridigali gospod župnik in tako lepo razložili, kaj vse predstavlja novi oltar, jim je jel skoraj ugajati. Ko so prišli farani domov, so je zopet zmigavali z glavami in bili mnenja, da oltar vendarle ni lep.

Bil sem na počitnicah in sem jo tudi jaz ubral nekega lepega nedeljskega popoldneva na Vrh. Z menoj je šel moj prijatelj Ivan in gospodična Silva. Sredi vasice je bil zbran takorekoč ves Vrh. Zdravje je kar dihlo iz ljudi.

"Dober dan, dober dan, mo-že," je pozdravljaj Ivan. "Ali bi si mogli ogledati vaš oltar, silašmo, da je delan na nov način."

"Oltar," je odgovoril počasi velik, kočen stavec, raven kot smreka, ki je držal malega otročka v naročju, "eh gospodje, to je tako, imamo oltar in ga nimamo."

"Kako imate in nimate," sem pobral jaz.

"Veste, to je tako," se je posmehljal stavec, "imamo ga, ker ga imamo, nimamo ga, ker ga pa nimamo; ali pa, da nas boste boljše razumeli, naš je, ker je naš, a naš ni, ker ni naš!"

"Tega pa ne razumem," je vzkliknila nehote gospodična Silva.

"Kako boš ti hribovsko modrost razumela," jo je nazajivo zavrnil Ivan.

"Odkod pa je doma gospodična," je vprašalo mlado, močno in zdravo dekle.

"Z Gorenjskega," sem ji rekel jaz.

"A, blizu Marije Pomagaj!"

"Joj, joj, kako je to daleč, kaj pravite še naprej od Marije Pomagaj!" se ni mogla načuditi dekle in se kar zamislila.

"Kaj bo to daleč," se je pomešal v pogovor majhen, črn, šepav možiček, ki sem ga že poznal. Bil je krojač Kušter, ki ni navadno nič šepal, kadar je imel nageljček v gumbnici, če ga pa ni imel, se je pa zibal, da bi kolli tega. Dekleta so se ga bale kakor plahe kokoške. "Pagadaj, kar po ključke pojdi," je nadaljeval Kušter. "Kaj bomo gospodo mudili."

Stavec je oddal otroka, se vzravnil, da ga je bilo lepo videti. Ponosno in možato je odšel. Kmalu se je vrnil in nas odpeljal v cerkvico. Pridružil se nam je še krojač Kušter in vaški mož Breznik, širok in kosmat kakor divji mož. Drugi so prišli za nami pozneje, vse polno pa je bilo radovednih otrok.

"Torej sedaj si pa ogledaj!" je rekel Pagadaj, ko smo vstopili v lepo, belo cerkvico, polno svežega in ašnega cvetja, ki človeka tako razveseli. Toliko lepega, primitivnega čustvovanja je ravno v teh drobnarijah po kmetskimi cerkvicah.

"No, kaj pravite?" je vprašal prvi Kušter.

"To sta prav za prav dva oltarja v enem," sem odgovoril jaz in sam z veseljem opazoval suho cvetje in živobarvane slike, s katerimi so okrasili ljudje sami oltar in ki so bile v živem nasprotju s prvotnimi štirimi kipi in eno sliko.

"Tako prazen se nam je zdel oltar in brez vseh barv, pa smo zbrali vaščani sami nekaj slik in smo jih razpostavili po oltarju, sedaj je vsaj nekaj življenja," je razlagal Breznik in nerodno mahal z rokami.

"Ali to vendar ne harmonizira skupaj," se je vmešala v pogovor gospodična Silva. "Oltar sam brez teh živih, primitivnih, neumetniških slik, je prav za prav lep. Je umetnost!"

"Molči," jo je osorno zavrnil Ivan.

"Poglejte," je kljub temu nadaljevala, "te lepe, nežne, blede angelje, ali ni tu vpodobljeno hrepenenje, upodobljena molitev sama."

Pagadaj je zmignil z rameni, Breznik pa je zabundal: "Saj ne rečemo, je že lepo za katere je, to je kakor je človek, za gospodično je morda lepo, ali mi smo zdravi, gospodična, to mo-

rate vpoštevati, vse to je pa bolezen. Če so pri nas ljudje tako suhi in blede kakor ti angeli, jim pravimo, da so jetični. Mi pa ne maramo boleznij. Vidite torej, to je tako kakor so ljudje."

"Oh, v farni cerkvi so lepi angeli," je vzdihnila neka ženska blizu nas, "majhni, okrogli, rdeči in vsi zlati. Pa tako lepo perutničice imajo, da se ti zdi, da bodo zdaj, zdaj zleteli v nebesa."

"Pa kakšno obleko jim je napravil ta kipar," se je oglašal krojač Kušter, "okoli vratu premalo obleke, kakor naša učiteljica, spodaj pa toliko preveč, da bi bilo še za enega zadosti."

"To si morate znati predstavljati," ga je zopet podučila gospodična Silva, ki sva ji jaz in Ivan rade volje prepuštila vse razlaganje. "Je že res, da je obleka močno predolga, ali to si morate misliti, da so oblaki, po katerih plavajo angeli."

"Pa zakaj ni potem naredil oblakov mesto obleke, da bi mi ljudje vsaj to razumeli. V farni cerkvi je tako."

"To je že obrabljeno, ne razumem zakaj nočete nekaj novega!"

"Če pa nam to v glavo ne gre."

"Kaj obleka, da bi le drugo bilo prav narejeno, barv ni nič, barv," se je oglašil z debelim glasom Breznik.

"Pa pogledjte kip na levi strani, ki naj bi bil sv. Jernej," je spregovoril sedaj Pagadaj. "Pa ni, Recite mi no če je lep in če bi kdo v njem spoznal sv. Jerneja? Zakaj neki delajo sedaj tako čudne, podolgovate, škulaste glave, kakršnih ne dobite na vsem božjem svetu ne. Pa vse je tako nekam dolgo in zverženo, pogledjte na primer roke, pa nič moškega in zdravega ni v teh kipih, vse je bolno. Pri nas pravimo ljudem, ki se tako čudno držijo in zvijajo, da so mežvasti in emeravi. Res, vse je tako narejeno, kakor ni v resnici. Sicer pa smo že naredili drug kip, ki bo res sv. Jernej, tega bomo pa sežgali, ker se tudi popraviti ne da. Ne, ne, to ni za nas! Svetnik so bili vendar lepi, ti kipi pa niso."

"Trpljenje izražajo in trpljenje ni lepo," je rahlo ugovarjala Silva.

"Pa kdo pravi, da mora človek postati grd, če trpi," je odgovoril Breznik. "Poglejte slike po zgodbah ali farni oltar. Vsaj človečji morajo biti obrazi."

"Jej, jej, kako svet dandanes čudno misli, pa še bolj čudno gleda. Vse narobe in samo da je narobe, pa je prav. Poglejte na primer na sliki sv. Jurija, ki je premagal zmaja: ne tako ne sme sedeti na konju kakor mi ali kakor od pamtikeva jezdijo ljudje, čisto drugače, narobe, s hrptom proti konjevi glavi."

"Ali pogledjte, zmaja prebada, ki je bolj zadrž, zato ne je najbrže svetnik na konju preobrnil, da ga je lažje zadel," je pripomnil Ivan.

"Pa vse bolj grozno je," je vzkliknila Silva. "Le pogledjte, konj leti naprej, svetnik pa prebada zmaja ravno v nasprotni smeri. Kako se to trga, kakšen boj!"

"Ampak nemogoče je vse to," je živo odvrnil Pagadaj, "pomislite samo to-le, da konj dirja v galop, pa boste vse razumeli. Recimo, da je svetnik prijezdil do tiste pošasti, ne razumem zakaj ni nastavl sulice že od daleč in je ni sunil naravnost v žrelo, ko je imel tako lep zalet, pa čemu neki se je še prej zaobrnil na konju in s tem zgubil zalet in pa kar je glavno, konj bi ga moral odnesti med tem časom vendar že daleč od zmaja, saj tako strašno dirja. Nemogoče, da bi na ta način zadel zmaja. Seveda samo da je nekaj novega."

"Mogoče je pa najprej zadel zmaja in se je šele nato preobrnil," je rekel Ivan.

"Če bi konj stal na mestu, ampak konj dirja."

"Morda pa je svetnik že tako prijezdil do zmaja," je spregovorila že bolj tiho Silva.

"Ampak kdo pa jezdi tako na svetu? In popreje sem vam že dejal, da bi lažje zadel zmaja, če bi sedel svetnik na konju kakor je prav. Povejte mi, gospodična, ali bi se ne smejali, če bi zagledali takega jezdeca sedajle na vasi. Bi se vam ne zdelo, da je tisti človek znorel?"

"Je že tako res, ali umetnost je nekaj čisto drugega, treba je bolj občutiti in manj misliti, bolj z dušo gledati in manj z očmi."

je glavno," je zabundal ponosno Breznik.

"Gospodična," se je zasmejal škodoželjno Kušter, "povejte mi, zakaj vam je Bog oči ustvaril?"

Gospodična ni odgovorila, namesto nje pa sem se pošalil jaz: "Tudi zato, da gleda sedaj le vaš oltar."

Vsi smo se veselo zasmejali nato je rekla neka žena: "Pa stebrov ni nič, stebrov, lepo zlatih in pisanih, in nič zrezljanega ni. Vse je tako prazno, blede in žalostno. Človek je pa rad vesel, ko moli."

"Kako nebeško je, ko posije v farni cerkvi solnce na oltar, kako se vse sveti, kako miglja," je rekla druga. "Tukaj pa je vse žalostno, mrtvo."

"Kaj žalostno, saj smo tudi mi večkrat žalostni, bolno je vse bolno, tudi barve in stebri, kaj jih je, so jetični. Vse je blede, to še barve niso."

"Edini, ki nam je vsaj malo po volji, je sv. Miklavž," je zopet pričel Pogadaj, "pa tudi ta ni prav nič podoben temu svetniku, je pa vsaj nekaj svetnega na njem in drži lepo glavo pokonci. Ampak sv. Miklavž pa ni. Kako naj dopovem otrokom, da je to sv. Miklavž, če pa sem jim vedno pripovedoval, da ima svetnik lepo dolgo brado, dolge bele lase in škofovsko palico v roki in kape na glavi. Tukaj pa vsega tega ne vidite. Suh je, plešast, brez palice in kape in brade, samo krožnik ima v roki in nekaj jabolka na njem. Ali pogledjte jabolka, še ta se cmerasto držijo."

"Ali pogledjte njegove oči, kako očetoško in obenem otroško gledajo, tako domače," se je zopet vrnila v pogovor Silva. "Saj ni treba vedno tiste zunanosti, kape, palice in bogve kaj še vse, ki morijo dušo, in se otrok svetnika skoro boji in se ne upa bližiti. Tako domače, preprosto je vendar lepše."

"Vse mora biti tako, da je prav, gospodična, tudi strah božji je potreben otrokom," se je oglašil zopet Pogadaj.

"Ampak glavno je duša," je skoro razdraženo ugovarjala Silva.

"Saj to je tisto, gospodična, mi hočemo tak oltar, da bo našim dušam ugajal, da govorim tako kakor vi, mi hočemo takega sv. Miklavža, da bo ugajal našim otrokom." "No," se je veselo nasmejal, "sedaj se vendar enkrat ujemamo."

"In to je glavno," sem rekel jaz.

"Saj ne rečem, ta kip bi že šel bil," je pričel zopet razlagati zgovorni Pagadaj, "ampak predstavlja bi bolj sv. Petra in tako smo tudi sklenili: krožnik z jabolki mu bomo vzeli iz rok in mu bomo dali ključke. Pa tako je tudi bolj prav, Miklavža ni niti enega v naši vasi, Petrov pa je dosti in jim bo patronoval."

"Prav imate," je rekel Ivan. "glavno je, da boste vi zadovoljni."

"Tako je," je odločil Breznik. "če kdo za nas kaj dela, naj naredi tako, da bo nam prav, v mestih pa naj delajo tako, da bi prav gospodični Silvi. Kaj ne, gospodična?"

Nič mu ni odgovorila.

Jelo se je že mračiti, zato smo se poslovili od prijaznih ljudi. Ko sem podal roko Pogadaju, mi je smehljaje rekel:

"Pa nič ne zamerite, gospod!"

Na potu domov je bila Silva ves čas slabe volje; z Ivanom sva jo tako lepo ogovarjala, pa ni nič pomagalo.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja Frank Dolinšek, zadnjič se je oglašil iz Santa Rosa, Calif., leta 1921. Rojake prosim, če kdo ve kje se nahaja, naj mi to naznani. Ako bo sam ta oglas čital, upam da se mi javi, spomni naj se na dogodek v Ely, Minn., še pred več leti. John Auman, Box 154, Willard, Wis.—(Adv.)

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v salogi slad, smel, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih lokalnostih damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

2221 Superior Avenue, Cleveland,

ŽRTVE

Povest. Spisal Fr. Seraffa.

(Dalje.)

Tomaža so takoj obstopili štirje možje ter ga odvedli iz cerkve. Župnik pa je trepetal kakor list v vetru in komaj se je vzdržal pokoncu, tako zelo se je bil prestrašil. Poskušal je dvakrat, trikrat povzdigniti hostijo nad glavo, a vselej so mu odpovedale roke. Komaj je domaševal, iz zakristije pa so ga morali peljati domov.

"Ti si kriv!..." Te besede so ga bile zalele kakor strela, in zdelo se mu je, da so prišle naravnost iz nebes doli. Te besede so mu zdaj glasno potrjevale, kar mu je že davno po tibem očitala vest — da je s svojim postopanjem res zakrivil marsikatero nesrečo!... Že davno se ga je lotevalo tudi prepričanje, da pri njegovih podjetjih ni blagoslova božjega.

Do tega spoznanja so ga bili privedli veliki neuspehi njegovega delovanja. Konsumnemu društvu je pretil vsled njegove lahkomišelnosti polom. Vsak dan je bilo bliže propada... Peklo pa ga je tudi to, da si na višjem mestu ni priboril nikakega pripoznanja. Tako željno pričakovano plačilo je bilo izostalo... Prehiteli so ga bili drugi, ki so imeli več sreče s svojim prizadevanjem.

Vse, prav vse mu je hodilo zadnji čas navzkriž.

Vzgojil si je bil posebno policijo, ki mu je nosila novice vkup ter ga obveščala o tem, kaj je ta ali oni storil ali govoril. Ti ljudje, ki so dobivali od njega plačila v razni obliki za ta svoj nelepi posel, so prihajali še vedno prav pridno k njemu, a kar so mu zdaj pripovedovali, se je tikalo skoro vse samo njega. Začel jih je poditi od sebe, ali pa je sam bežal pred njimi!... Nič več, nič več ni hotel imeti opraviti z njimi!... Neljubo mu je bilo slišati, kako sodijo njegovi nekdanji dobri prijatelji o njem!... Oh, to so bile grozne, grozne reči, ki so mu jih nosili!

Semertja je izkušal na prižnici ovreči to, kar se je govorilo. Imenoval je naravnost lažne tiste, ki so raznašali razne nelepe vesti o njem. Svaril jih je, da naj se varujejo v prihodnje še širiti take laži, in pretil jim je s tožbo. Toda vse to ni nič pomagalo. Ljudje so se mu rogali in še dalje so devali vsako njegovo početje na rešeto in podtikali mu stvari, na katere nikdar mislil ni!

Ah, gospod Rajmund je zdaj žel, kar je sejal!... Zdaj se je surovost, katere ni pobijal, kakor bi jo bil moral, obračala zoper njega samega!

Vse to pa je bilo krivo, da že davno ni več mirno spal in da je prečul premnogo noč. Hote omotiti se, hote tako rekoč prisiliti zaspanec, da bi mu zatislil oči, je vlivl alabo vino konsumnega društva poslej še v večji meri v se. A to je njegove živice še bolj razdevalo, njegovo zdravje še bolj izpodkopavalo... Često je vstal sredi noči, ker ni mogel spati, ter šel ven pod mlo nebo. Toda semertja ga je videl kdo, in to je dalo povod novim govoricam... Dolžili so ga, da zahaja celo po noči k dozdveni nečakinja svoji... In vse to je zvedel, vse to so mu prišli takoj povedat postrežljivi ljudje... Tako ni prišel do miru in bil je čimdalje bolj razburjen. A tudi pil je čimdalje bolj, deloma že iz obupa.

Zdaj pa se je bil pridružil še ta grozni krik Tomažev, ki mu je pretresel kosti in mozeg, ki je zadel njegovim živcem smrtni udarec!... Bilo je res skoro nekaj usodnega pri tem, da so bile njegove besede ugonobile Tomaža, a Tomaževe besede zopet njega... In kakor so donele Tomažu venomer po ušesih besede: "Kazen božja... kazen božja... kazen božja...", tako je on zdaj neprenehoma silil oni strašni krik: "Ti si kriv!..." "Ti si kriv, ti si kriv, ti si kriv!" je krmelo od vseh strani nadenj, in prizadeval si je zaman, da bi bil nadvladal razdraženost svojih čutov. Včasih je bil ravno na tem, da bi zaspal; a v tistem hipu, ko so mu zamižale oči, se je oglašilo nad njim: "Ti si kriv!" Zdržnil se je, kakor bi mu bil šinil močan električni tok preko udov, in proč je bilo s spanjem.

"Da, kriv sem, kriv sem, kriv sem!" je vzdihoval včas v nočeh brez spanja in se tolkel po prstih. V takih hipih se je hkratu zavedal, da se ni zlagalo z njegovim stanom, da se je bil vrgel tako v vrtnec življenja, da ni

bilo prav, ko je zlorabljal cerkveno svojo oblast za nizkotne posvetne namene... V takih hipih se je njemu samemu gabilo vse to, kar je počel, da bi stri svoje nasprotnike... Uvideval je, da je dajal svojim župljanom slab zgled, uvideval, da jih je izpodbujal k sovraštvu, a ne k ljubezni — in zdelo se mu je vse to zdaj greh... In kaj je bilo tisto z Manico?... Ali ni občutil nekaj do nje, česar bi ne bil smel? — Ali ni občutil nekaj do nje, česar bi ne bil smel? Ali se mu niso vzbujale včas želje, želje, ki... In tistega nesrečnega majnikovega dne, ko jo je bil zvalil spet k sebi... Kdo ve, kdo ve, če se ni strup, ki je hlape iz njegovega razgretga života, vsesal v njeno deviško truplo ter ga otroval in omamil tako, da se je potem zgodilo tisto!

Take misli so ga begale, in mnogo drugega še se mu je vrivalo v spomin, kar je izjemalo iz njega srage smrtnega strahu.

Ko je imel nekdanj spet zelo slabo noč, je bežal le za silo oblečen pod mlo nebo. Prišel je, da sam ni vedel kako, na pokopališče... Kar zagleda nekaj belega, ki se je plazilo semintja po grobeh... Ko stori še par korakov, se prikaže hipoma dvigne pokoncu. En hip smrten molk — nato pa grozen vzklik iz dvojh prestrašenih prsi!

Bil je Tomaž... Vlekel je močan jug, in pri takem vremenu se mu je obrnilo vselej na slabše... Bledlo se mu je zopet, in mučile so ga dvojbe, jeli res, da je imela njegova Manica otroka, je li res, da ga je on umoril, in da je otrok tam na pokopališču pokopan!... In napotil se je bil kar sredi noči samo v splojni obleki z doma in šel naravnost na pokopališče. Tu pa se je plazil po vseh štirih ter iskal gomile, dokler ni prišel župnik... Prestrašila sta se drug drugega, zakričala oba obenem, potem pa zbežala vsak na svojo stran.

Tako je privedla usoda tadva nasprotnika vedno zopet skupaj, prav kakor bi se hotela norčevati iz njiju.

XVII.

Sodna dvorana je bila natlačena polna... Kar je imelo glavno mesto svetlih žganjarjev in postopačev, vse je bilo privrelo skup, naslanjati se ob tragediji življenja, veseliti se tuje nezdode, tuje nesreče.

Bil je zbran tu res impozanten zbor vlačugarjev, bil je zbran tu cvet takozvanih "kriminalnih doktorjev" in vsakojakih dvomljivih eksistenc... Zabuhli, ščetinasti obrazi so z napeto pozornostjo zrli proti oni strani, kjer so imeli vstopiti porotniki, sodni dvor in mlada obtoženka.

Med postopači nižje vrste so se gnetli po dvorani tudi taki ljudje, ki nastopajo v javnosti še nekoliko dostojanstveno, a katerih omika se zrcali baš v dejstvu, da si njih srce nikdar ne zaželi boljše zabave, nego jim jo more nuditi prizorišče v sodni dvorani, ljudje, katerih čtivo je izključno kriminalni roman, katerim gledališče več nego nadomestja obravnave pred kazenskim sodiščem.

A pogrešalo se ni danes v sodni dvorani niti onih uglednih izobražencev, ki zavzemajo v socialnem življenju odlična mesta, ki obiskujejo gledališče in koncerte, ki govorje radi o umetnosti, katerim se že na obleki pozna, da vedo, kaj je ukus, in ki bi si iskali morda zadostneja pred sodnikom, če ne celo v kaki vojašnici, ako bi jim očital kdo, da nimajo nežnočutečega srca, da jim nedostaje torej prave omike.

Šumela pa je tudi svila po dvorani, in razni parfumi so razširjali svoj mameči vonj... Da, celo fine dame, postarne in mlade, je bilo videti, in te so morda še najneestrajneje čakale konca žaloigre, ki se je imel završiti pred njih očmi, in katere začetek se je bil doigrati izven današnjega prizorišča.

Ze celih štirinajst dni se ni govorilo nič drugega po mestu nego o krasoti "devičarice", ki je imela priti pred porotnike. Ker ni šlo za detomro, temveč za nenavaden umor otroka, se že celo ni bilo bati, da bi se javnost obravnave izključila; a da se bo zvedelo in čulo pri obravnavi mnogo pikantnih stvari, o tem je bil uverjen vsakdo, kajti bilo je znano, da se proglajajo obravnave za javne ali nejavne na jako mehaničen način, in da javne obravnave posajajo čisto globoče v skrivnosti in prikrivosti življenja nego javne... Gradiva za čeegetanje živcev pa je moralo biti v tem kazenskem slučaju več nego dovolj... To vsaj se je smelo posnemati iz tega, kar se je govorilo že toliko časa o lepi morilki.

(Dalje prihodnjik.)